

Kdo byl Antonín Sochor?

... I když jej často automaticky považujeme za duchcovského rodáka, Antonín Sochor se narodil dne 16. července 1914 ve vestfálském Lobernu, kam jeho rodiče odešli, stejně jako stovky dalších severočeských havířů, za prací. Nutno zdůraznit, že se narodil těsně před vypuknutím 1. světové války, která těžce zasáhla do života otce. Matka se s dětmi vrátila do Čech již roku 1916; otec je po čase následoval jako válečný invalida. K podobnému údělu patřila téměř symbolicky trafika a není třeba dodávat, že se Sochorova rodina měla co ohánět, aby nežila v nouzi. Otec však byl přesvědčený sociální demokrat a v souladu se svým nejlepším svědomím vychovával i své děti k lásce k vlasti a obdivu k demokratickým ideálům prezidenta Masaryka.

Už od dětství chodil Toník cvičit do Dělnické tělocvičné jednoty „Jarost“, s jejímž ochotnickým souborem si v sále UKuncířů (Austria) zahrál i divadlo.

Silným vlivem na něho zapůsobil i skauting, pro nějž zahořel asi ve dvanácti letech. Právě v této době si duchcovský oddíl Junáka vybudoval klubovnu v pravém křídle zahradního domku v zámecké zahradě. Ve škole si Toníka Sochora chválil učitel Václav Lustig i řídící učitel Karel Lím, jehož vyprávění o přírodě a historii našeho kraje bylo rovněž inspirativní. Velmi rád jezdil na hrad Rýzmburk i Kostomlaty, kde se o zjištěné poznatky děлил s ostatními skauty. Později, když už byl studentem teplické Obchodní akademie, sám organizoval junácké prázdninové tábory.

Jeho prvním třídním učitelem byl Wolfgang Jankovec a i mezi spolužáky objevíme řadu zvučných jmen, jako byli Věra Hynková nebo Richard Dvořák; do vyššího ročníku chodil František Fajtl, Pavel Kohn i Antonín Zimmer. Sochor byl oblíbeným členem studentského kolektivu, rád se zúčastňoval běžných klukovi a žádnou zábavu nezkažil, i když u tabule sváděl často nerovné boje s kupeckými počty a ani prof. Ludmila Jankovcová nebyla příliš nadšena jeho „nedosti úhledným“ krasopisem. Bezstarostná školní léta však skončila naprosto nečekaně – otec onemocněl a Toník musel jít vydělávat. Hospodářská krize stále ještě doznívala, a tak byl rád, když našel příležitostné práce na silnici, v kamenolomu nebo v Lukešově sklárně. Na vojnu rukoval v roce 1936, kdy již bylo cítit zřetelné fašistické nebezpečí. V roli příslušníka československé armády úzkostlivě sledoval běh událostí, směřujících k Mnichovské dohodě. V nezáviděníhodné roli vojáka, který nesmí bránit svou vlast, jej zastihla okupace severočeského pohraničí. Už tehdy dospěl k rozhodnutí zapojit se do boje za naše osvobození.

Krátce ještě pobyl doma, ale pro nesmiřitelný postoj vůči henleinovcům byl deportován na nucené práce do Sandorfu u Lipska. Tak se pro změnu podílel na sabotážích, ale ze střeženého a drátem obehnaného tábora nebylo úniku. Využil nakonec svého narození „v Říši“, a když wehrmacht verboval jednotku dobrovolníků, přihlásil se. Mohl se vrátit do Duchcova a vyřizovat si dokumenty, ale místo toho nemyslel na nic jiného než na útek. Na rozloučenou s Duchcovem provedl ještě kousek vskutku husarský, když hodil do rybníka nacistického starostu města Kutscheru-Hasslingera. V létě 1939 byl již v Krakově, kde se hlásil u svého budoucího velitele, podplukovníka Ludvíka Svobody.

Přestože vítězné cestě československých vojáků v SSSR bylo za minulého režimu věnováno mnoho publicity, její počátky jsou stále zamlženy. Jako další zradu naši vojáci nejprve prožívali neblahý pakt Hitlera se Stalinem. V září 1939 Němci přepadli Polsko, kde se formoval i náš „legion“; během ústupu do bezpečí narazili na jednotky Rudé armády, obsazující východní oblasti Polska... Sověti je donutili odevzdat zbraně a jako zajatce odvedli do internace. V Kamenci Podolském, Olchovicích, Jarmolincích a Orankách byli zadržováni do konce července 1940. Až ze Suzdalů byla pak většina našich vojáků přesunuta na Střední východ a nebýt přepadení Sovětského svazu, asi bychom se o Buzuluk ani nedozvěděli. Muži připravení k okamžitému nástupu do boje za svobodu tak přišli o další dva roky, naplněné nejistotou a zbytečným čekáním. Za tu dobu byli do jednotky nasazeni lidé, kteří tam nepatřili, nejrůznější politrucci a agenti NKVD, s jejichž úlohou se opravdoví bojovníci nemohli nikdy ztotožnit.

Antonín Sochor, Josef Buršík, Richard Tesařík

Jako velitel samopalníků se Antonín Sochor vyznamenal již při bojovém křtu československé jednotky v bitvě u Sokolova. Se svou četou pronikl hořící vsí až do týla německého vojska, kde za nejprudší palby postupovali proti nepříteli. I v bojích o hlavní město Ukrajiny Kyjev se osvědčili především naši samopalníci a tankisté. Sochor byl již velitelem roty, jejíž počínání bylo neobyčejně statečné. Během svého postupu na tancích obsadili závod Bolševik, získali strategicky velmi důležité nádraží a dospěli až k řece Dněpru. Spolu s Richardem Tesaříkem a Josefem Buršíkem byl tehdy Antonín Sochor vyznamenán Zlatou hvězdou Hrdiny SSSR. Tím však vítězný postup naší vojenské jednotky

zdaleka nekončil a stejně tvrdě se bojovalo u Bílé Cerekve i u Žaškova. S heslem „Úkol musí být splněn!“ přicházeli jeho vojáci i na bojiště u Dukly, kde byl průnik přes hranice naší vlasti vykoupen množstvím padlých. Při dobývání dukelského průsmyku a zneškodňování silného opevnění kóty 534 byl vážně zraněn i Antonín Sochor. Lékaři vyjmuli z jeho těla celkem 218 střepein. Nemohl se ani dočkat uzdravení a po vyléčení se ještě zúčastnil dalšího osvobozování našeho území. V bojích za osvobození získal celkem 18 vysokých vyznamenání a nechybí mezi nimi ani Řád bílého lva vedle vyznamenání jugoslávského, rumunského i polského a řady sovětských.

Po válce nezapomněli Junáci ani sociální demokracie – z jejího popudu byly dne 5. května 1946 odevzdány dekry o čestném občanství města Duchcova dvěma významným účastníkům boje proti fašismu – spolu se štktpt. Antonínem Sochořem i JUDr. Františku Tržickému, působícímu ve funkci Národního prokurátora. Předání bylo spojeno s oslavou prvního výročí osvobození a oba vzácní hosté hovořili o významu květnové revoluce z tribuny na zaplněném duchcovském náměstí. Obyvatelé města jim projevovali neobyčejnou vděčnost a nikdo netušil, že se oba muži zakrátko stanou oběťmi totalitní diktatury, přičemž doživotní trest JUDr. Tržického bude mnohem „výhodnější“ než tragická smrt Antonína Sochora.

Se svými názory na Bedřicha Reicina se Sochor netajil už za války a bohužel ani po válce, kdy se dotyčný postupně stal náčelníkem vojenské kontrarozvědky a tím i nejmocnějším mužem naší armády. Až do listopadu 1989 byly pečlivě utajovány zásluhy A. Sochora na vybudování izraelské armády. Ve Stráži pod Ralskem byl tehdy velitelem výcviku speciálních jednotek HAGANA. Během několikaměsíční přípravy vybudoval dvě perfektně vycvičené brigády, s nimiž pak odletěl do Izraele, kde působil ve funkci poradce operační správy izraelské armády. Jak známo, příznivé vztahy s Izraelem rychle ochladly a ostřelování letadla, kterým se Sochor vracel domů, bylo prvním atentátem na jeho osobu.

Potom se dvakrát vrátil ze služební cesty s prostřelenou karoserií auta. Poslední období života Hrdiny SSSR připomíná spíše podivnou gangsterskou historii. Od té doby, kdy se poprvé pokusili inscenovat autonehodu, jezdil do vojenského prostoru zásadně s ostře nabitým samopalem. Druhý pokus, vykonaný večer 15. srpna 1950, byl úspěšný a Reicin, který se dostavil v rekordním čase, byl určitě spokojen. Podplukovník Antonín Sochor zemřel 16. srpna ve tři hodiny ráno v nemocnici v Jablonném v Podještědí. Viník havárie byl naoko odsouzen, ale již o vánocích mu byl umožněn útěk do zahraničí. Sochorovi spolubojovníci, kteří si svého velitele nesmírně vážili, byli o jeho zavraždění pevně přesvědčeni, právě tak jako bratr Karel a ostatní rodinní příslušníci, ale oficiálně se smělo hovořit jen o „nešťastné náhodě“.

Dne 21. 8. 1950 bylo tělo Antonína Sochora zpopelněno ve strašnickém krematoriu. Do roku 1955 byla urna s jeho ostatky uložena v památníku, vybudovaném na místě tragické události v Hamru na Jezeře. Dne 6. 10. 1955 byla pietně uložena v Národním památníku na Žižkově. Po zrušení kolumbária v roce 1990 byla zcela absurdně uložena do společného hrobu významných osobností KSČ (včetně Gottwalda) v Praze na Olšanských hřbitovech. Dne 22. 6. 1994 byla odtud vyzvednuta a uložena v rodinném hrobě v Dobříši spolu s ostatky jeho ženy Štěpánky Sochorové, která zemřela 4. 5. 1994.

Pavel KOUKAL

Zdroj: webové stránky Města Duchcov (<http://www.duchcov.cz/noviny/200407/sochor/sochor.htm>)